

SAMENSTELLING: EDWARD FROON
INFO: MGR. P.J. WILLEKENS LAAN 65, 2283 CM RIJSWIJK

Met ingang van dit nummer is 'Filatelie' een rubriek rijker: Maximafilie. Het ligt in de bedoeling (het gaat om een proef) voortaan nieuwe Nederlandse maximumkaarten te melden. De redactie van deze rubriek komt in handen van Edward Froom van de Vereniging voor Kinderpostzegels en Maximafilie te liggen. Deze eerste aflevering werd echter samengesteld door Wim Roffelsen.

Wat is maximafilie?

Het verzamelen van maximumkaarten heet maximafilie. Het is een door de Fédération Internationale de Philatélie (FIP) erkende vorm van verza-

melen, die al meer dan honderd jaar bestaat. Om een toepasselijk voorbeeld uit de wereld van de Maximafilie te geven:

Een maximumkaart bestaat uit drie elementen die samen één geheel vormen:

1. een postzegel;
2. een prentbriefkaart;
3. een afstempeling.

De postzegel moet op de beeldzijde van de prentbriefkaart zijn geplakt. Op het moment van afstempelen moet de zegel nog frankkeuregeldig zijn. De prentbriefkaart behoort een zo groot mogelijke overeenkomst met het zegelbeeld (of een onderdeel daarvan te vertonen), maar een uitvergroet zegelbeeld of een reproductie van de zegel is niet toegestaan. De plaats van afstempeling moet rechtstreeks betrekking hebben op het thema van de postzegel.

Visuele verrijking

Waar beleeft een postzegelliefhebber het meeste plezier aan? Wegstoppen of meebeleven? Veel verzamelaars houden alleen maar hun nieuwe zegels bij; ze 'parkeren' hun verworvenheden in een insteekboek of album. Maar je kunt ook iets kiezen dat je dichter bij het onderwerp brengt en dat - letterlijk en figuurlijk - meer tot de verbeelding spreekt: maximafilie! De zegels komen dan beter tot hun recht. Postzegels zijn maar zo klein: de ontwerper moet vaak fragmentarisch werken en dat gaat ten koste van de duidelijkheid. De maximumkaart daarentegen zorgt voor een visu-

ele verrijking die voor een grotere voldoening bij het verzamelen kan zorgen.

Moderne aanpak

TPG Post brengt de laatste jaren steeds meer thematisch getinte zegels uit. Ook jongeren komen aan hun trekken, onder meer dankzij de recente strip- en cartoonzegels. In deze eerste aflevering van de rubriek 'Maximafilie' haken we niet in op de actualiteit, maar maken we een keuze uit maximumkaarten die in de afgelopen jaren verschenen. Ze illustreren het motto van deze rubriek: 'Maximafilie, voor een betere kijk op postzegels!'

1. 25-27 augustus 2000:

Sail 2000

Een prachtobject voor maximumkaarten: de 'Alexander von Humboldt' met speciaal Sail-stempel.

2. 2 juli 2001:

Verhuiszegel

De ontwerper koos voor een persoon in de vorm van een huis; de kaart (Lou Beech, 1989: 'House with face') haakt daar op in.

3. 13-14 oktober 2001:

Strippostzegels (Tom en Jerry)

Tijdens de FILA-beurs in Antwerpen gaf PTT een bijzonder stempel uit; heel toepasselijk.

4. 14 maart 2001:

Tussen twee culturen

Van de foto werd de postzegel gemaakt, waarbij de boodschappen-tassen het loodje legden.

5. 3 april 2001:

Max Euwe

De wereldkampioen schaken (1935-'37) en president van de wereldschaakbond FIDE (1970-'78), afgebeeld op een kaart uit het Max Euwe-Centrum; afstempeling Amsterdam.

6. 27 november 2001:

Kortingzegels

Het stukje toren op een van de kortingzegels bleek afkomstig te zijn van de abdij van Clervaux (Luxemburg).

7. 25 oktober 1999:

Maeslandtkering

De foto van deze kaart geeft veel aanvullende informatie over de bescherming van ons land tegen het water.

8. 24 april 2001:

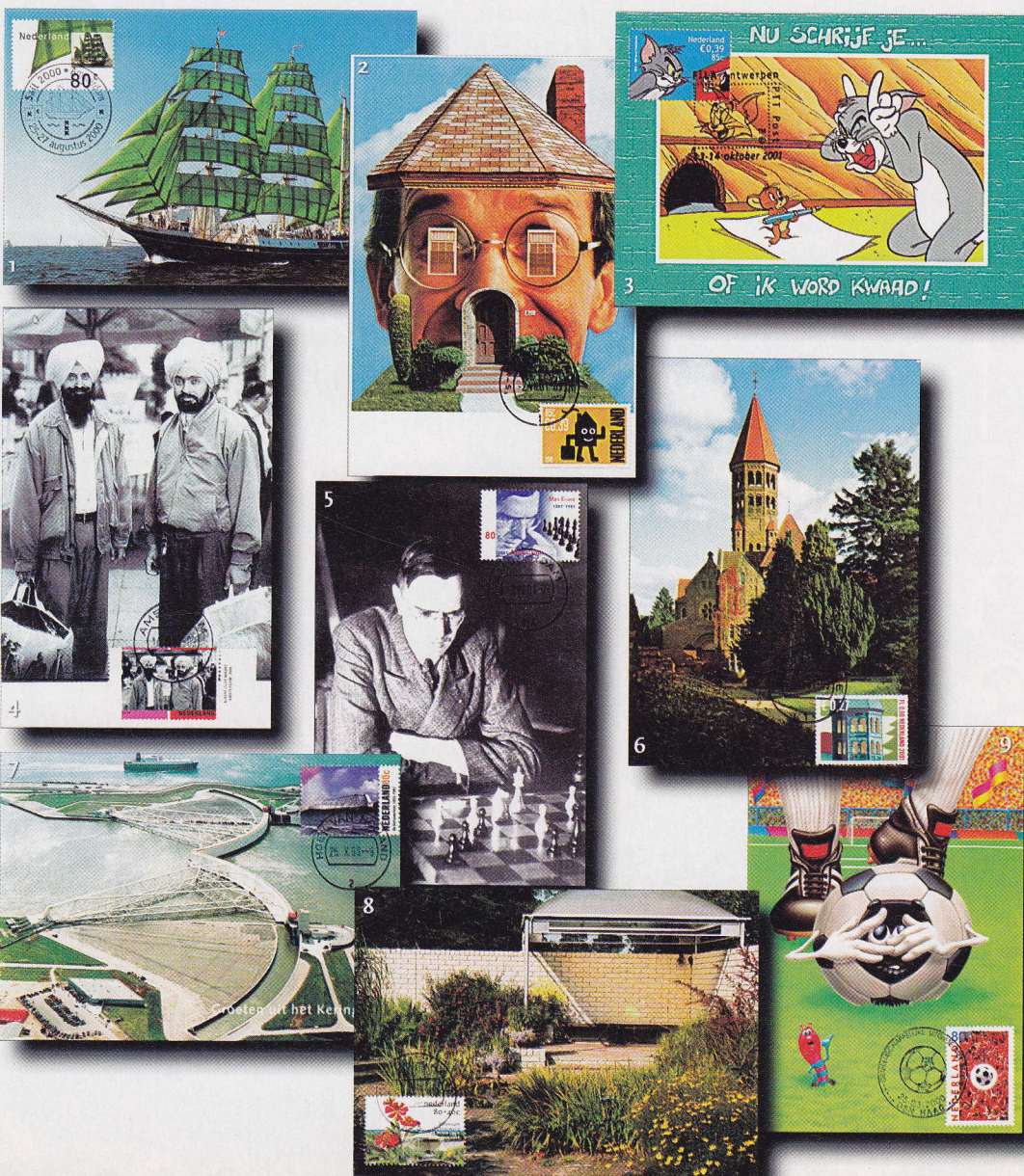
Zomerzegel ('vakkentuin', Mien Ruys)

De afstempeling is op deze kaart vermeldt de naam Dedemsvaart, de plaats waar de tuin zich bevindt.

9. 25 maart 2000:

Voetbalzegel 'Euro 2000'

Een echte drie-eenheid; de voetbal staat centraal op de postzegel, op de kaart en in de afstempeling.

SAMENSTELLING: EDWARD FROON
VISSERSPLEIN 9, 3511 LX UTRECHT

In het de vorige aflevering van deze rubriek beeldden we een maximumkaart van prinses Maxima af; deze kaart van prins Willem-Alexander is een volwaardige variant.

Nieuwe postzegeluitgiften vormen de directe aanleiding tot het maken van maximumkaarten. Actieve filatelisten letten daarbij ook op bijzondere stempels die het verzamelen waard zijn. De maximafilist probeert

door stempels te combineren met postzegels en kaarten een bepaalde 'meerwaarde' te bereiken. Het is zoeken naar de beste, of liever maximale overeenstemming met postzegels. Als de postzegels al eerder zijn verschenen zijn er ook goede maximumkaarten te maken.

Een prima voorbeeld is het tentoonstellingstempel voor de Dag van de Jeugdfilatelie 2000 in Zevenhuizen [1]. De combinatie met de briefkaart van een van de vier molens van Zevenhuizen met de 'creatieve verrassingszegel' uit 1998 levert een schitterende maximumkaart op. Zo'n zelfde kaart op het thema 'molens' kon het jaar daarvoor al gemaakt worden met het tentoonstellingstempel van Philex-France [2].

Tot de jaarlijks terugkerende hoogtepunten van de Nederlandse filatelie behoort De Filateliebeurs in

de Pandahallen in Nieuw-Loosdrecht. Afgelopen jaar leverde de beurs twee speciale stempels op, beide met een afbeelding van een panda [3, 4]. Gecombineerd met de postzegel van het Wereldnatuurfonds uit 1984 op een kaart met een pandabeer leverde dat eveneens een fraaie maximumkaart op. Een andere postzegel, die met een panda uit 1971, kon niet worden gebruikt, want bij maxima-filie is een van de eisen dat de gebruikte zegel nog frankeergeldig is en dat zijn alleen de na 1976 verschenen Nederlandse postzegels.

Eenvoudig te combineren zijn stempels en postzegels waarvan de afbeelding meteen herkenbaar is. Het Erasmusstempel van de tentoonstelling Rotterdam 2001 was samen met de zegel uit 1988 en een moderne kaart van het standbeeld van Erasmus goed voor een mooie maximum-

kaart [5]. De combinatie met een oude prentbriefkaart van het standbeeld voor Restaurant Erasmus leverde een interessant tijdsdocument op, dat het ook beter doet bij tentoonstellingen [6, 7]. De eerdere zegel uit 1969 van Erasmus kon niet worden gebruikt vanwege de hiervoor al genoemde eis dat de zegels frankeergeldig moeten zijn. Andere voorbeelden van visueel snel herkenbare combinaties van stempels, zegels en kaarten zijn die van de politiepét ('platte pet') en de kinderzegel uit 1985 [8] en de telefoon op het recente stempel van de Briefmarken-Messe van Essen [9] met de zegel uit 1981 ('100 jaar PTT-diensten'). Het wordt anders als het stempel niet rechtstreeks betrekking heeft op de postzegels. Dan moet er gezocht worden naar elementen van overeenstemming en dat vereist filatelistische kennis en speur-

werk. Zo was het probleem bij het stempel van Plantijn (maart 2002, Antwerpse postzegelbeurs NIPA) dat er geen Nederlandse zegels verschenen zijn die aan Plantijn of Antwerpen gewijd zijn. Toch kon er een maximumkaart gemaakt worden [10]: met de zegel uit 1977 ('Delftse bijbel') en een originele prentbriefkaart van Plantijns drukkerij. In het midden van de kaart zien we Plantijn zelf, die ook in het stempel staat. Het stempel toont ook een loden letter 'a', die eveneens op de postzegel staat. Het opengeslagen boek links met gotische letters komt terug in de letters op de postzegel met de twee loden letters 'a' en 'b'. Op de kaart is de werker links achter Plantijn bezig de loden letters aan te drukken in het zetsel. Een moeilijke opgave, maar een originele maximumkaart als resultaat.

SAMENSTELLING: EDWARD FROON, VISSERSPLEIN 9, 3511 LX UTRECHT
INFORMATIE: 070-3930259

In de vorige twee afleveringen van deze rubrieken ging het over de postzegel en over de afstempeling; nu besteden we aandacht aan de prentbriefkaart. Het is een element dat in de praktijk voor fouten zorgt bij het maken van maximumkaarten. Een oud voorbeeld vormt de - bij mijn weten - eerste en enige 'maximumkaart' die door de PTT is uitgegeven. Ik doel hier op afbeelding 1: een kaart met een Zomerpostzegel uit 1959, die als maximumkaart van de Delta werken aan de bezoekers van de Hamburgse Interpost werd geschonken op de 'Holland Dag' op 11 mei 1959. Een visuele relatie tussen het postzegelbeeld en de kaart valt niet te ontdekken. De meest voorkomende fout is dat er gekozen wordt voor het simpelweg vergroten van de

postzegel (afbeelding 2). Deze werkwijze is expliciet verboden volgens het FIP-reglement voor maximafilie. Niettemin zijn in het recente verleden veel van dergelijke kaarten gemaakt, al is dit wel sterk verminderd. Alleen in Groot Britannië blijft deze manier van verzamelen populair en worden zulke uitvergroete kaarten (zie afbeelding 3) zelfs zonder zegel verzameld. Dergelijke uitgiften plaatsen de maximafilie in een slecht daglicht. Andere verboden kaarten volgens het FIP-reglement zijn collages, knipsels, particuliere foto's en tekeningen. Bij de meeste posterijen is de kwaliteit van de ambtelijke uitgiften dankzij de toenemende aandacht voor het FIP-reglement sterk verbeterd. Een aandachtspunt blijft de afstempeling. Vaak wordt dezelfde afstempe-

ling gebruikt voor een hele serie verschillende zegels. De juiste afbeelding van de vuurtoren op een kaart uit de serie van de Portugese Post uit 1987 (afbeelding 4) wordt tenietgedaan door dezelfde afstempeling op alle vier kaarten van de serie. De plaats van afstempeling (Lissabon) heeft nota bene niets te maken met de locatie van elk der vuurtorens. De Portugese vereniging van maximafilisten was - zie afbeelding 5 - wel in staat een goed passend stempel te krijgen. Een recent voorbeeld is de perfecte kaart uit de schitterende serie vuurtorens van Australië (afbeelding 6, zie ook de rubriek Thematisch Panorama, pagina 482). De serie van vier maximumkaarten is hetzelfde gestempeld, terwijl slechts één toren op de vermelde plaats (Beacon WA 6472) in het

stempel kan staan. De andere drie kaarten kunnen zo niet goed zijn. Sommige commerciële uitgevers van maximumkaarten letten goed op het FIP-reglement. Veel uitgevers overtreden echter de regels, waardoor een vast abonnement bij hen niet aan te raden is. Verzamelen staat vrij, maar u moet zich wel realiseren dat u het merendeel van zulke kaarten niet mag exposeren. Losse aankopen na zorgvuldig onderzoek zijn beter; op die manier blijven de uitgevers met de verkeerd gemaakte kaarten zitten en vindt er vanzelf selectie plaats. De beste maximumkaarten worden in verenigingsverband gemaakt en wel van echte prentbriefkaarten. In Europa is de Franse vereniging Les Maximaphiles Français de oudste en actiefste. Sedert de oprichting in

1944 is er een kwalitatief hoogstaande uitgiftestroom op gang gekomen. Als er geen goede kaart of afbeelding kan worden gevonden brengt men principieel geen maximumkaart uit. In Nederland brengt de nieuwtjesdienst binnen de Vereniging voor Kinderpostzegels en Maximafilie ook maximumkaarten uit, waarbij scherp gelet wordt op het FIP-reglement. Als laatste voorbeeld afbeelding 7 met een nieuwe zegel uit de permanente Beatrixserie. Uiteraard zijn er heel veel kaarten van en met Beatrix, maar alleen deze kaart van een schilderij gebruikt dezelfde hoofdkleuren als de postzegel. Door deze harmonie en door het stempel van de Hofstad ontstaat er een werkelijk 'maximale' kaart.